

Lärarhandledning: Historiebruk och arkitekturhistoria - antiken

I den här övningen kan eleverna dels träna på att analysera historiebruk och dels arkitekturhistoria och den begreppsapparat som ingår där, som kolonn, kapitäl, pilaster och fronton. Fler arkitektoniska detaljer går att utläsa av fotografierna som utgör källmaterial för uppgiften. Den kulturhistoriska delen kan tonas ned för att istället fokusera på historiebruket i den klassicistiska arkitekturen. Skriv ut de historiska källmaterialen sist i det här dokumentet och låt eleverna utgå från frågorna för att studera dem närmare.

Inledningsövning: Upptäck förförståelsen av antiken

- Vita A4-papper
- Blyertspennor

Eleverna tecknar fritt ur huvudet ett antikt, grekiskt eller romerskt tempel. Uppgiften får ta max 1 minut för att betona det kravlösa och att uppgiften inte syftar till perfektion.

Uppgiften att skissa ett grekiskt tempel fritt ur huvudet kommer troligtvis ge ett blandat resultat i en klass, men där tillräckligt många får med typiska detaljer som *kolonner* eller *pelare*, en trekantig *fronton* över mittpartiet och kanske en *trappa* som leder upp. Dessa element ingår också i olika symboler eller piktogram som också utgår från antika byggnadsideal.

Rita upp en enkel tempel-liknande bild på tavlan och markera kolonner, fronton och trappa.

Möjliga reflektionsfrågor: Varför ”vet” vi hur ett antikt tempel ser ut? Var känner vi igen det ifrån? Populärkultur? Andra byggnader?

Sorteringsövning: Lär känna källmaterialet

- Skriv ut och dela ut de fyra bilderna på byggnader i klassicistisk eller klassicerande stil till eleverna.

Eleverna ska identifiera detaljer i byggnaderna som imiterar antika byggnadselement, och sortera de fyra bilderna i kronologisk ordning efter *byggnadernas ålder*, och motivera sitt resultat.

Förslag på motivering: Den äldsta byggnaden är mest dekorerad och med tiden blir utsmyckningen enklare och enklare; Estetiska regler om exempelvis symmetri blir mindre rigida med tiden.

Analys av historiebruk i arkitekturhistorien

Historiebruk handlar om hur vi människor använder historia i olika syften. I den här uppgiften fokuserar vi på arkitektur som använder historia för att ladda en ny byggnad med historiska kopplingar.

Klassicismens byggnadsideal går igen i många olika arkitekturhistoriska epoker och stilar. I den här uppgiften illustreras de genom Arvfurstens palats (byggt 1783-1794 i klassicistisk stil), Garnisonssjukhuset/Landstingshuset (byggt 1816-1834 i empir-stil), Studentpalatset (byggt 1925-1927 i tjugotalsklassicistisk eller nordisk klassicistisk stil) och Bofills båge (byggd 1990-1992).

Förslag på resonemang om historiebruk: Arkitektur som inspirerats av antiken och återanvänder eller omtolkar antika byggnadsideal kan ha rent estetiska skäl – många tycker det är snyggt; handla om att knyta an till värden vi förknippar med antikens Rom och Grekland, som demokrati, republik, imperier, filosofi, Europas vagga osv.;

Historiebruk kan handla om oförargliga saker som arkitektur, men det kan också brännas om det övergår i att skraddarsy en berättelse om historien för att det ska passa ens egna syften.

Källmaterial till uppgiften



Foto: C. G. Nyblaeus 1870-1879, Stadsmuseet i Stockholm.



Foto: Gustaf Wigelli 1928, Regionarkivet Stockholm.



Foto: John Kjellström 1952, Stadsmuseet i Stockholm.



Foto: Göran H. Fredriksson 2011, Stadsmuseet i Stockholm.